

עוצי השרף

מבית מכון - 'מרגניתא דרבי מאיר'

להוצאת תורות רבונ'ק לבית דראהביטש - סטרעליסק - סטריא

• פרשת אמור תשפ"ד • שנה ג' גליון קל"ה •

שרף הנוטה

כפשטות שהיא מנינת על האדם שלא יהואו עליו גשמים, כי אטו זה כוחה של מצוה, רק יש להתכונן מה הוא עומק המחסה מזרם וממטר של הסוכה.

ויתבאר בהקדים כי הנה התורה ציוותה שלא להוסיף על מצוות התורה אפילו מצוה אחת ולא להפחית ממות התורה אפילו מצוה אחת, כמו"ש (דברים י"ג א') "את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסף עליו ולא תגרע ממנו", וכידוע שיש רמ"ח מצוות עשה, ועל פי זה אפש"ל כך, כי הסוכה היינו צילא דמהימנותא יש בה כח לשמור את האדם מזרם וממטר, היינו זר"ם הוא רמ"ז, והיינו שה"ו לא יפחית מצוה אחת ממצוות ד', ומט"ר הוא רמ"ט, והיינו שה"ו לא יוסיף מצוה אחת על מצוות ד'.

ועל דרך זה אפש"ל ג"כ כאן, כי אמור הוא בגימ' רמ"ז, ומורה על להפחית ח"ו ממצוות ד', ועל זה אמר להזהיר גדולים על הקטנים, שלא יגדיל את התורה לעשות יותר ממה שציוה אותנו הקדוש ברוך הוא, ולא יקטין את התורה לעשותה פחות ממה שציוה עלינו הכורא ברוך הוא.

ועל זה אמר 'אל הכהנים' היינו כי הכהן רומז על דרגה עליונה, ולפעמים כאשר האדם בא לדרגה עליונה הוא הושב בדעתו שאפשר לו להוסיף עוד מצוות יותר ממצוות ד' ית', ויבני אהרן רומז על דרגה התחתונה, דרגה של קטנות, שכשהאדם נמצא בדרגה ל קטנות לפחות הוא הושב להפחית ממצוות ד' איוה מצוה אחת, ועל שניהם אמר 'להזהיר גדולים על הקטנים'.

(ליקוטי 'מאור ישראל')

בלוט... [- המאמר הזה עלה לי במדה גדולה של דם].

*

ובספר "דברי שלום" הביא ג"כ על דרך דברי רביה"ק השרף זי"ע כך: "ומכה נפש בהמה ישלמנה נפש תחת נפש (ויקרא כ"ד י"ח). מכה נפש בהמה, פירש נפש הבהמיות ע"י שבירת התאוה והחומר, ישלמנה - לנפש דקדושה שהזכיר מתחילה. כי ע"י הכנעת נפש הבהמיות שולט נפש דקדושה. וזהו נפש תחת נפש, או ישלמנה לנפש הבהמיות בעצמה, כי צדיקים מהפכין חומר לצורה, וזה נפש תחת נפש, כי נעשה נפש דקדושה תחת נפש הבהמיות.

גודל הזהירות שצריך להיות לאדם שלא לסור ממצוות ד' ולא לעשות יותר ממצוותיו ולא פחות ממצוותיו

רבינו רבי ישראל מדראהביטש זצוק"ל

ויאמר ד' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו (ויקרא כ"א א').

וברש"י, אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים.

הנה נאמר בישעיה (ד' ו') "וסכה תהיה לצל יומם מהרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר", וכן תיקנו נוסח התפילה קודם שנכנסים לסוכה "ויבְּנוּ צִאתִי מִבֵּיתִי הַחֹצֵה וְדָרְךְ מִצִּוְתֶיךָ אֲרוּצָה יִחָשֵׁב לִי זֹאת פְּאֵלוֹ הַרְחֵקְתִּי נְדוּד, וכו', וְתִתֶּן לִי זְכוּת לְשִׁבְתִּי וְלַחֲסוֹת פְּסָתֶיךָ צֵל פְּנֵיךָ פְּעֵת פְּטִירְתִּי מִן הָעוֹלָם, וְלַחֲסוֹת מִזֶּרֶם וּמִמָּטָר, כִּי תִמְטֵר עַל רִשְׁעִים פְּחִי", והנה בוודאי אי אפשר לפרש הסוכה

השלימות של האדם באה על ידי שהוא מכה את הנפש הבהמית

רביה"ק מרן השרף מסטרעליסק זי"ע

ומכה נפש בהמה ישלמנה (ויקרא כ"ד י"ח). פירש הרב הקדוש מסטרעליסק ז"ל, על ידי שמכה את הנפש הבהמית יכול לבוא לידי שלימות.

(אור הגנוז פר' אמור דף י"ד)

*

ובמאמר אחר הובא בספה"ק 'אמרי קדוש' מרביה"ק מרן השרף זי"ע על דרך אחר קצת (אות פ"ז): "פירוש מי שבא להכות את חברו בפיו על ידי בזיונות כדי להכות את נפש הבהמית אשר יש בו בחבירו, או יראה מקודם אם ישלמנה, פירוש אם יכול להחליף ולשלם לו נפש אחר דקדושה אבל אם אינו במדרגה זאת אז אמר להשפיל שום דבר".

*

והמעין בספר "אמרות משה" (פר' אמור) מהרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע יראה שהביא מעין דברי רביה"ק השרף זי"ע משמיה יקרא קדישא של הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זי"ע, וז"ל: "ומכה נפש בהמה ישלמנה (ויקרא כ"ד י"ח) הרה"ק רבי משה מקוברין אמר בשם הרה"ק הר"מ מלכוביץ זצ"ל: "מכה נפש בהמה ישלמנה" - דער וואס צוברעכט דעם נפש הבהמיות, קען ער קומען צי אשלימות [מי ששובר את הנפש הבהמית, יכול להגיע לשלימות], וסיים: דער ווארט האט מיר גיקאסט א קורניער טאפ

לז"ג כקש"ת רבינו רבי ישראל בן רביה"ק רבי מאיר מדראהביטש זצוק"ל

עוצת הקטף

בענין מנהג רבותינו ז"ל באמירת 'רבונו של עולם' אחר ספירת העומר בשב"ק - המשך

אחר ספירת העומר היו אומרים 'רבונו של עולם אתה ציוותינו' גם בשבת קודש.

אחר שביארנו בשבוע שעליל"ט את דעת הירושלמי והבבלי, יש לנו לעמוד על עיקרי יסודות ההלכה בזה, כי הנה הבית יוסף {או"ח סי' קפ"ח} כתב וז"ל "ובשבת מתחיל בנחמה ומסיים בנחמה ג"ז בפי' ג' שאכלו (מח.) ופרשי" מתחיל בנחמה כלומר א"צ לא לסיים ולא להתחיל בשל שבת וכו' והתוס' כתבו יש שמתחילין בנחמה ונותנים טעם לדבריהם דרחם הוי לשון תחנה ואין אומרים תחנונים בשבת אבל נחם אינו לשון תחנונים כמו הנחם על הרעה לעמד ול"ינה דהכל משמע לשון תחנונים ואין להקפיד אפי' אי הוי לשון בקשה כדאמרין בירושלמי מהו לומר רוענו זוננו פרנסנו בשבת אמר ליה טופס ברכות כך הוא ומנהג שטות הוא המשנה ברכה של חול עכ"ל. וגם הרא"ש כתב דלא נהירא ליה דברי המחלקים בין נחם לרחם ולזה נוטה דעת ה"ר יונה וכן דעת הרמב"ם שא"צ לשנות ברכה של חול אלא שהוא סובר שגם בחול אם רצה מתחיל נחמנו שהרי כתב בפ"ב ברכה ג' פותח בה רחם ה' אלהינו עלינו או נחמנו ה' אלהינו וחותם בה בונה ירושלים או מנחם עמו ישראל בבנין ירושלים ולפיכך נקראת ברכה זו נחמה בשבתות ובי"ט מתחיל בנחמה ומסיים בנחמה ואומר קדושת היום באמצע כיצד מתחיל נחמנו ה' אלהינו או רחם ה' אלהינו ומסיים בנחמה ומה שהתחיל בה בנחמה היינו מפני שאמרו מתחיל בנחמה ולא שיהא צריך להתחיל כך בשבת יותר מבחול אבל מדברי רבינו נראה שהרי"ף סובר דבשבת צריך שיתחיל נחמנו דוקא וכתב שכן היה נוהג הרא"ש ותמיהני שהרי הוא ז"ל כתב בפסקיו דל"י ליה דברי המצריכים לשנות ברכה זו מחול לשבת, כתב בשבלי הלקט דמהיאת דירושי' דאמר ליה טופס ברכות כך הוא יש מוכיחין דאין למטע בהרחמן שהרי טופס ברכות כך הוא וכן מוכיח ה"ר בנימין מאכא שאפי' לדברי המפרשים פותח בנחמה נחמנו צריך לחזור ולכלול בה רחם כסדר החול וחותם ברצה והחליצנו עכ"ל. ולמוכיחים מאכא דאין למטע בהרחמן לא ינעם לי דהרחמן תוספת שנהגו להוסיף מעצמם הוא ולא מיקרי טופס ברכה".

והמבואר מדברי הבית יוסף שבה לחלק בין עצם טופס ברכה היינו נוסח הברכה שתיקנו חכמינו ז"ל, למה שנהגו להוסיף שלא מטופס ברכה כגון 'הרחמן' שאומרים בסוף ברכת המזון שאינו חלק מעצם הטופס ברכה, אמנם השבלי לקט כתב משום כך דאין למטע בהרחמן בשבת, והנה יש לעיין במחלוקתם, והיה נראה לתלותו בדלעיל, דאם נפרש דטופס ברכות היינו נוסח קבוע שאומרה בכל יום ואינו בקשה מיוחדת שמוסיף עתה, א"כ שפיר ס"ל להשבלי לקט דאף הרחמן בכלל, ואם נפרש דטופס ברכה היינו שלא לשנות ממטבע שטבעו חכמים בברכות, א"כ שפיר ס"ל להב"י דהוא דוקא ברענו פרנסנו אבל לא בהרחמן.

והנה ראיתי להר"ן בראש השנה {ט' ע"א} שכתב שם וז"ל: "גמ' מחל דבריה לא אמרי' הלל, יש מן הגאונים ז"ל שכתבו דכיון שאין הלל ברי"ה אם חל להיות בשבת אומרים בו צדקתן דכלל מסור בידם דכל יום שיש בו הלל אין אומרים בו צדקתן לפי שאומר אותו על צדוק הדין של משה וזה כיון שאין בו הלל שפיר דמי לממריה וגאונים אחרים חולקים ואומרים דרי"ה נמי ר"ח הוא וכיון דבשאר ראשי חודשים לא אמרינן צדקתן אף ברי"ה נמי לא אמרינן ליה ה"ר יהודה בר ברזילא אלברגלוני ז"ל כתב שאין אומרים צדקתן בראש השנה ויום הכפורים שחל להיות בשבת ולא אבינו מלכנו ומנהגנו עכשיו שלא לאמרו בראש השנה שחל להיות בשבת אבל אומר אותו ביום הכפורים שחל להיות בשבת ואפשר דטעמא משום דכיון דברי"ה איכא שמחא באכילה ושתייה כאשר ימים טובים לא אמרינן אלא ביוה"כ כיון שהוא יום עמי אומרים אותו, ואבינו מלכנו נמי כיון שהוא שאלת צרכים בשבת לא התירו לאמרו אלא ביוה"כ (שחל להיות בשבת) שהוא שעת גמר דין שאם לא עכשיו אימתי".

ומבואר מדבריו דלכאורה גם אבינו מלכנו היה אסור לומר משום שאלת צרכיו בשבת, והתירו רק משום גמר דין, ואכמ"ל לענין אבינו מלכנו ביוה"כ שהוא ענין בפני עצמו, ורק הצדף לעניינו מכאן נראה כי הטעם לאסור אבינו מלכנו הוא משני הטעמים גם של השבלי לקט שביארנו דס"ל שדבר הרגיל אין הנפש מתפעלת הימנו, ועל כן אבינו מלכנו שאין רגילות לאומרו בכל יום הנפש מתפעלת באמירתו ואסור, וגם להב"י דס"ל היתר טופס ברכות היינו משום שלא לשנות ממטבע שטבעו חכמים בברכות היה לאסור אבינו מלכנו מצד שאינו מטבע שטבעו חכמים.

ולפי זה יש לומר דאמירת 'רבונו של עולם' כיון שהוא רגילות לאומרו בכל ימי הספירה מידי יום ביומו יהא מותר לדעת השבלי לקט, אמנם לדעת הב"י יהא אסור, אלא שכשם שבהרחמן שאחר ברכת המזון כבר נהגו ישראל כדעת השבלי לקט להתיירא, כמ"כ לגבי 'רבונו של עולם' שאחר ספירת העומר יש לנוהג כמותו להתיירא.

והנה יתר על כן נראה בדברי המשגיב {סי' רפ"ח ט"ק כ"ב} חידוש דכתב שם וז"ל: "כתבו האחרונים דמותר לומר בשבת אלקי עד שלא נוצרתי וכו' יהי רצון וכו' דאינו אסור שאלת צרכי אלא כשמבקש על חולי או פרנסה ודומה לו שיש צער לפניו אבל חרסת עונות טוב לומר בכל יום כיון שחולו בלשון יודיו".

היינו דס"ל דמה שנאסר בקשת צרכיו בשבת היינו הצרכים הפרטיים והגשמיים של האדם אבל צרכי רוחניות שלו זה אינו נחשב לתבוע צרכי, אבל האומר 'תפילת השליח' וכדו' שיש בה בקשות גשמיות עליו ועל בניו זה אסור בשבת.

ועל כן נהגו רבותינו ז"ל לומר 'רבונו של עולם' אחר ספירת העומר אף בשב"ק ואין בזה שום חשש של תביעת צרכיו בשבת.

מעט צרי

חינוך אמתאי

בסוף הפרשה מובא מעשה של 'המקלל', וכך מספרת התורה "ויצא בן אשה ישראליית והוא בן איש מצרי פתוף בגי ישראלי ויבצו במחנה בן הישראליית ואיש הישראלי, ויקב בן האשה הישראליית את השם ויקלל ויביאו אתו אל משה וישם אמו שלמית בת דגרי למטה דן..."

כשאנחנו רואים כזה פרי גידולים בן יקר שהולך ברחובות העיר ומסתובב ריק ופוחז מקלל כל עבר ומשליך אימה על עוברי אורח, מיד היינו תולים את זה כמובן ב... אבא שלו! הוא הרי איש מצרי שלא מזרע ישראל, המצריים הם בעלי מידות רעות ומושחתות, הם סמל לטומאה וזוהמה, בוודאי אנחנו צריכים לשייך את המעשים הללו אליו.

אך התורה מלמדת אותנו ואומרת, זה ממש לא ככה, התורה מפרסמת דווקא את אמא שלו, שהיא היתה אשה ישראלית! מזרע קדושים בת לאברהם יצחק ויעקב, רק קגע, מה היא אשה בכל הסיפור, היא החלק הטוב של הבן, למה היא זאת שאשמה בכל הסיפור הזה, למה אותה צריך לפרסם לקלון ובזיון?

למה ומדוע? כי ילד שגודל בבית שמלא סתירות, מצד אחד הוא רואה קדושה יהודית מצד שני הוא רואה טומאה מצרי זה הרבה יותר גרוע מכל דבר אחר, אם הוא היה חי בבית מצרי הוא היה מבין את חסרון והפגם בטומאת המצריים, הוא היה יכול לחשב לעצמו את הדרך הנכונה שבה הוא רוצה ללכת, כי גם הרע הוא מחנך טוב! כי כשרואים את הרע מול העיניים אפשר להתחנך לטוב, לדעת ולהבין שלשם אני רוצה להיות שייך, אבל כאשר האדם חי בסתירה עצמית, יש בו משני הכיוונים קדושה וטומאה גם יחד, הרי שהילד שגודל שם לא יכול לדעת בין טוב לרע ובין אור לחושך.

הוא לא יכול להתחנך לטוב כי הוא עטוף עם הרבה רע, והוא גם לא יודע להתרחק מאותו חלק הרע, כי זה מעורב עם המון טוב, זה התוצאה של כלאים כזה.

התורה נותנת לנו כאן מבט חדש על המעשה, התוצאה של הבן המקלל זה לא באשמת האב שהיה מצרי, אלא דווקא באשמה של הערבוּבא ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי כאן טמון הכל, ברגע שבחינוך של הילד יש שיבושים שכל אחד סוחף לצד אחד וכל אחד מדבר בקול אחר, התוצאה עלולה להיות הרסנית.

*

אצל בן סורר ומורה אומרת התורה {דברים כ"א י"ח} "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אותו ולא ישמע אליהם", הגמרא אומרת {סנהדרין ע"א ע"א} שיש ללמוד מהפסוק שאומר 'איננו שומע בקול אביו ובקול אמו' שקול אביו ואמו שווים... לכאורה מה הענין בזה שרק אם קול אביו ואמו שווים אז הבן סורר ומורה נהרג ואם לא הוא ניצל?

ההסבר הוא קול אביו ואמו שווים יש בזה משמעות עמוקה יותר, לא על הקול החיצוני מדבור, אלא על הקול של החינוך של ההורים, אם ההורים מחנכים אותו כל אחד בצורה אחרת, האבא מדבר בקול פלוני שצריך לעשות כך וכך, והאמא מדברת בקול אחר שלא צריך לעשות את זה אלא דווקא באופן שונה... אז אי אפשר להרוג את הבן סורר ומורה, הוא לא אשם, הוא לא יכל להתחנך כמו שצריך להיות, הוא לא ידע בין ימינו ושמאלו, אם ההורים היו מדברים באתה שפה באותה צורת חינוך הילד היה יכול לצאת כראוי.

*

אליהו הנביא זועק לעם ישראל יעקב גדולה כשהם נמצאים בצומת דרכים מכריעה {מלכים א' י"ח כ"א} "ויגש אליהו אל כל העם ויאמר עד מתי אתם פסחים על שתי הסעפים אם ד' האלקים לכו אחריי ואם הבעל לכו אחריי ולא ענו הים אתו דבר", מה הולך כאן, האם לא עדיף שיפסחו על שני הסעפים ויהיו אם רגל אחת אצל הקב"ה, מאשר להיות לגמרי אחרי עבודה זרה?

מלמד אותנו אליהו הנביא, לא! עדיף שילכו עם הבעל לגמרי מאשר שילכו רגל אחת כאן ורגל אחת כאן, למה? כי אם הם ילכו עם הבעל לגמרי יש להם סיכוי להתעורר ולהבין את הטעות שלהם, הם יתפסו שזה לא הדרך הנכונה, אבל כשיש את הטוב והרע מעורב יחד זה הכי מסוכן, כבודה מצד באדם לא יודע בין ימינו ושמאלו, והתוצאה היא הרסנית.

עשה לך שרה

האומר ביום כ"ט לעומר 'היום שלושים יום חסר אחת לעומר', יצא או לא יצא?

כתב **השו"ע** {א"ח סי' תפ"ט סעי' א'} ז"ל: "בליל שני אחר תפלת ערבית מתחילין לספור העומר ואם שכח לספור בתחלת הלילה הולך וסופר כל הלילה ומצוה על כל אחד לספור לעצמו וצריך לספור מעומד ולברך תחלה וסופר הימים והשבועות כיצד ביום הראשון אומר היום יום אחד (בעומר) עד שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר היום שבעה ימים שהם שבוע אחד (בעומר) וביום שמיני יאמר היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד (בעומר) וכן עד שיגיע לארבעה עשר יאמר היום ארבעה עשר ימים שהם שני שבועות (בעומר) ועל דרך זה מונה והולך עד מ"ט יום".

וכתב **המשנ"ב** {שם סי' ק"י"א} "כתבו האחרונים דאם אמר בלשון אחר כגון ביום ל"ט אמר היום ארבעים חסר אחת נמי יצא" - ולפי חידושו זה היה נראה גם כן כי אם יעשה בערומה ויאמר כגון ביום חבשי' 'היום שני ימים ועוד שלש ימים ועוד שימים פחות אחר' או כל התחכמות אחרות שיוצא ידי חובתו, כי במנין הכל עולה עשרה ימים, כמו שבמנין ארבעים חסר אחת ממילא עולה ל"ט, אף שלא הזכיר מנין הימים המדוקדק.

ותמה אקרא על זה, שהרי התורה אמרה 'וספרתם' והיינו שיהיה המנין ספור ומזוד אצל האדם, והנה אף שיכול לדעת על ידי שאומר ארבעים חסר אחת שהוא ל"ט ימים, מ"מ לא ספר ומדד כמה הוא ארבעים חסר אחת זה בפיו, ומה אכפת לן שיוודע בלב כמה הוא מנין הימים, וכי מי שספר בליבו יוצא ידי'ת, בוודאי שלא, שהרי נאמר וספרתם והוא ספירה בפה.

אמנם יש להסתפק כי אולי כוונת הפוסקים לומר דרך ככהאי גוונא שאומר ארבעים חסר אחת ביום ל"ט, או יוצא ידי'ת משא"כ באופן אחר, והחילוק הוא על פי דברי **הרא"ש** {פסחים פ"י סי' מ'} שכתב ז"ל: "יש מקשין כיון דקרא קאמר לספור חמשים יום למה אין אנו מונין אלא תשע וארבעים יום ורוחקין לפרש הפסוק עד ממחרת השבת שהוא יום חמשים חסרו אי נמי חמשים יום אהקרבתם השבת קאי והכי קאמר עד ממחרת השבת חסרו ולא עד בכלל. חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'. ולי נראה שאין אנו צריכין לדחוקות הללו. כיון דכתב ביה בהדיא שבעה שבועות חסרו לך אין לספור יותר משבעה שבועות ומחספיו חמשים יום לא קשיא מידי שכן דרך המקרא כשמגיע המנין לסכום עשירית פחות אחת מונה אותו בחשבון עשירית ואינו משגיח על חסרון האחד. כיוצא בו כל

הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים בראשיתו מן וכן ארבעים יכנו"ו, וכי, עכ"ל, הרי שכן הוא הדרך לומר 'חמשים' אף שהוא ארבעים ותשע בלבד.

אלא שיש לתמוה דא"כ אף אם יאמר ביום ל"ט היום ארבעים יום היה יכול לצאת ידי'ת שהרי כן הוא הרגילות לומר על ל"ט ארבעים, ואי"צ לומר 'חסר אחת' כמו שהתורה לא אמרה לנו שהוא חסרו חמשים יום חסר אחת, וגם כי מלשון המשנ"ב לא משמע שהוא רק לגבי יום זה, אלא קאמר בכלליות שאם ספר באופן אחר יוצא 'כגון' זה, אך לא דווקא בזה, ומשמע שכמו כן אם יאמר ביום ל"ח היום ל"ט ימים חסר אחת יוצא ידי'ת.

ואולי כי באמת במסר שם שאומרים 'ארבעים חסר אחת' או חמשים חסר אחת' וכן הלאה, הוא מנין הידוע, והוא רגילות אצל בני אדם לומר באופן זה, ועל כן נחשב הדבר לספור ומנין אצל האדם כי תחת לומר ל"ט רגילים ג"כ לומר מ' חסר אחת, נמצא שכן הוא הספירה שלו, אבל ביום ל"ח שיאמר ל"ט חסר אחת אין הרגילות כן ואין זה מנין שלו - וגם יש להביא ראיה ממשנה {שבת ד' ב'} שאמרו שם 'אבות מלאכות ארבעים חסר אחת' משמע שכן הוא הרגילות לומר, אבל באופן אחר כגון ל"ט חסר אחת לא מצינו בשום מקום.

והנה **בשו"ת פרי הארץ** {ח"א סי' י"ד} דן בהאי גידון, והביא ראיה להוכיח שיוצאין ידי'ת מגמ' מכות {כ"ב ע"א} יצארו שם במשנה "כמה מלקין אותו ארבעים חסר אחת שנה" {דברים כ"ה ב'} במספר ארבעים מנין שהוא סמוך לארבעים, ופירש שם הריב"ן ז"ל 'מתני' שנאמר במספר ארבעים - והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעו במספר וסמוך ליה ארבעים יכנו ודרשינן כמאן דכתבי במספר ארבעים מנין שהוא סוכם את הארבעים כדמפרש בגמ' דמדלא כתיב יכנו ארבעים במספר אלא במספר ארבעים יכנו שמענין דהכי קאמר מנין הסוכם הארבעים חשבון המשלים סכום של ארבעים שגורם לקרות אחריו ארבעים והיינו שלשים ותשע, והנה לכאורה מראייתו זה משמע כי דווקא ככה"ג שמצינו בתורה רגילות לומר כן יוצא אבל בשאר ימים כגון ביום ל"ח שיאמר ל"ט חסר אחת שאין הרגילות כן כי אינו מספר שלם אין יוצא ידי'ת, אמנם לא רק ביום ל"ט הוא כן, אלא בכל מנין השלם כגון ביום כ"ט, או י"ט, שהרי גם 'חספיו חמשים יום' לא רואים שחורר הענין כן שהוא מ"ט.

וכן הביא **הפך החיים** {סי' תפ"ט סעי' ל"ו} ז"ל: "ועל ד"ז מונה והולך עד מ"ט יום, ואם בליל ט"ל אמר ארבעים חסר אחד לעומר כתב בסי' פרי הארץ סי' יו"ד בשם מהר"י מולכו ויצא יעו"ש. י"א בהגה"ט. ש"ן דף רצ"ז או כ"א. סידור בי"ע או כ"ח. ונראה פשוט דלהפרי"ח ומהר"ש הלוי דס"ל דאם מנה הימים לחוד לא יצא צ"ל רכאן מנה ג"כ השבועות הא לא"ה לא יצא חבירו כמה לעומר ומשיבו וה"ד בשמנה כן בברכה אבל באם שאלו חבירו כמה לעומר ומשיבו ארבעים חסר א' אפשר דלא היו מנין כלל ויחזור לספור בברכה. פרי הארץ שם. ש"ן דף רצ"ז סוף או כ"ב. פ"ת. מיהו הזכ"ל שם כתב דלכנה"ג שחלק על מהר"ש הלוי ולא שני ליה בין כשבירך לכשלא בירך, אלא דמשיב לשואלו דבר ה"ה הכא דלדידיה אינו יכול למנות עוד בברכה יעו"ש. ועיין לעיל או כ"ב ולקמן או יו"ד, עכ"ל.

אלא שהיה מקום להקשות אדרבה מזה הגמ' משמע לכאורה דאין יוצא ככה"ג, שהרי תיכף אחר כך אמר רבי יהודה דארבעים ממש הוא, משמע שהוא פלוגתא מה פשט הדברים שאומר 'ארבעים', ואף שאנו מכריעים הלכתא כח"י להקלותו ל"ט בלבד, מכל מקום לגבי ספירה שצריך להיות מבורר ומבואר בדבריו כמה ימים הם, הרי אין מבורר כל כך, אלא שזה יש לתרץ כג"ל דדוקא כאן חולק רבי יהודה כי הכתוב אינו אומר 'ארבעים חסר אחת' אלא ארבעים בלבד, אבל אם היה הכתוב אומר ארבעים חסר אחת אה"נ לכי"ע הוי ל"ט, וכאן שהוא אומר היום מ' חסר אחת, בוודאי הוי ל"ט, אלא שלפי זה בוודאי תמה דמה ראה הביא השו"ת פרי הארץ מהאי סוגיא, שהרי כאן איירינן באומר להדיא 'חסר אחת', וזה אינו שייך לנידון דמכות כלל, ורק הוא תלוי באומרן דעת העולם אם מבורר אצלם המנין אם לא.

על כן הנראה דבוודאי אם אמר ביום ל"ח היום ל"ט חסר אחת לא יצא ידי'ת כי אין המנין מנוי וספור אצלו, ויותר נראה לי דגם ביום ל"ט אם אמר היום ארבעים חסר אחת אין זה נחשב למנוי וספור כי צריך לומר מנין הימים, ואף שאולי בומן חז"ל שכן היה רגילות האמירה לומר ארבעים חסר אחת נחשב כאילו אמר להדיא, בומן הזה אין רגילות לומר כן, ואינו נחשב מנוי וספור אצל בני אדם, כי צריכים עדיין לחשב בראשם כמה הוא מנין ארבעים חסר אחת, ואינו יוצא ידי'ת כלל.

שרפי הודש

הרה"ק רבי מאיר מרגליות מאוסטראה בעל ה"מאיר נתיבים" זצוק"ל - י' אייר ה'תק"נ

הוריו - אביו הגאון רבי צבי הירש מרגליות אב"ד יאזלוביץ זצ"ל, ואמו מרת שיינצא ע"ה בת הגאון רבי מרדכי אויערבך זצ"ל אב"ד באמבערג וקרעמניץ. **לידתו** - נולד לערך בשנת ה'תס"ז בעיר יאזלוביץ במחוז טארנאפול שבמערב אוקראינה.

נוו"ב - בזיוו"ר נשא את בת הרה"ק רבי חיים מהורדנאק זצוק"ל [אחיו של הרה"ק רבי משה מקיטוב זצוק"ל וגיסו של הרה"ק רבי נחמן מהורדנאק זצוק"ל], ובזיווג שני נשא את מרת רייזל ע"ה ש"ב בת דודו הגאון רבי אריה לייב אויערבך אב"ד סטאניסלאב ובעל מחבר ספר "נחלת אריה", אלמנתו של הגאון רבי משולם זלמן אשכנזי אב"ד פורומאני זצ"ל, וגידל בביתו את בנה הגאון המופלג רבי משולם זלמן אשכנזי [נקרא על שם אבי ואשר נפטר קודם לידתו] אב"ד קיזימי דולני [קוזמיר], ניישילסק, ולובלין, ומגדולי הפוסקים בדורו.

רבנותו - מראשוני תלמידיו המובהקים של מנא אור מרתם הימים הבעל שם טוב הק' זי"ע. **פעילותו** - לאחר נישואיו נתמנה לכהן פאר כדיין בעיר ברודי, משם עבר חזר לעיר מגוריו אחר הנישואים היא הורדנאק, שם נתמנה לכהן כרב ואב"ד, משם עבר לכהן בעיר יאזלוביץ שם מילא את מקום אביו וישב על כסאו, משם עבר לכהן כדיין בעיר הגדולה לבוב, ובשנת ה'תק"יד מינהו לרבה של לבוב ומחוזותיה וגלילותיה, מתוקף סמכות זו אנו מוצאים אותו כרבה של קומרנא [בגלילות לבוב], לאחר מכן עבר לכהן פאר כרב העיר ברסלב, ועל פי צו מלכותי נדיר של מלך פולין סטניסלאב פוניאטובסקי היה נחשב לרבה של אוקראינה כולה, בשנת ה'תקל"ז החל לכהן פאר בעיר אוסטראה וגלילותיה, נודע בגאונותו וקדושתו המופלגת.

תורתו - "מאיר נתיבים" - שו"ת, "מאיר נתיבים" - חידושים, "אור עולם" - על תרי"ג מצוות, "דרך הטוב והישר" - על ארבעה חלקי שו"ע, "סוד יכין ובוועז" - על עניני קבלה וחסידות.

זרעו - בנו הגה"ק רבי שאול מרגליות אב"ד לובלין זצ"ל, בנו הגה"ק רבי יוסף נחמן מרגליות אב"ד פולנא זצ"ל, בנו הגה"ק רבי בצלאל מרגליות אב"ד אוסטראה זצ"ל, בנו הגה"ק רבי מרדכי נפתלי אב"ד הירמלוב זצ"ל, בנו הגה"ק רבי שמואל אהרן מרגליות מבראדיטשוב זצ"ל, ובנו הגה"ק רבי שלמה דובער זצ"ל, חתנו הגאון רבי נפתלי הירץ הכהן משאריגראד זצ"ל, וחתנו הגאון רבי שמחה הכהן כ"ץ מאוסטראה זצ"ל, וחתנו הגאון רבי יהודה לייב מפינסק זצ"ל.

הסתלקותו - נסתלק לגני מרומים ביום י' אייר ה'תק"נ ומנו"כ בכיה"ח העתיק באוסטראה בסמיכות להגה"ק רבי שמואל איידלס זצוק"ל - המהרש"א.

פעם אחת שאל הבעש"ט הק' זי"ע את תלמידו המובהק הרה"ק רבי מאיר מרגליות זצוק"ל "מאיר"ל, האם הינך זוכר את אותה שבת ראשונה בה התחלת ללמוד 'חומשין' כמנהג אותם הימים אשר היו מתחילים את הלימוד בשב"ק, האם הינך זוכר את המעמד? השיב רבי מאיר: "בוודאי הנני זוכר היטב את אותו מעמד, הייתי עומד בבית אבי על גבי השולחן וכל הקהל סביב אנשים רבים, וכאשר אך התחלתי לומר את הדרשה נכנסה אמי אל תוך החדר וחספה אותי מעל השולחן באמצע הדרשה. שאל אותה אבי - מפני מה את חוטפת כעת את הילד? השיבה אמי - איש אחד לבוש מעיל עומד ולוטש עיניו מאור אל הילד, פחדה עליי אמי, כי הייתי יפה תואר ויפה מראה להפליא", אמר לו הבעש"ט: "אני הייתי האישה. אור גדול ורב השפעתו עליך בהביטי אז עליך. ואני יודע כי אילו לא הייתה אמך חוטפת אותך, היה לך אפילו טוב יותר".

קטפי גנוזות

חקרי המכון – חילולא קדישא של הרה"ק מראפשיין זי"ע – עדותו על הגה"ק רבי יואל משה אבד"ק גאליגור ולינסק אביו של רביה"ק מרן מסטריא זי"ע – בחי' אדם וזהו קודם החטא

ביום ראשון הבעל"ט י"א אייר יהול יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי נפתלי מראפשיין זי"ע בעל ה"זרע קודש" – זקינו של רבינו בעל ה"מאור ישראל" זצוק"ל.

עובדא נפלאה מוכאת אודותיו מתוך הקשר עם הגה"ק רבי יואל משה אבד"ק גאליגור זצ"ל אביו של רביה"ק מרן רבי מרדכי זסקינד מסטריא זי"ע, אשר בסוף ימיו היה ראב"ד לינסק.

כידוע אשר אביו של הרה"ק מראפשיין זי"ע היה הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק זי"ע, ומקום לידתו של הרה"ק מראפשיין היה בעיר לינסק, שם הכיר את הגה"ק רבי יואל משה אשר היה ראב"ד דשם באותם השנים.

פעם אחת בא הרה"ק מראפשיין זי"ע לבקר את הגה"ק רבי יואל משה בביתו באוה קודש, וכאשר בא שמה ראה כי הינו יושב בחצירו יחד עם נז"ב מחברתו הפתורה מרת פעמיל ע"ה, וכאשר ראה אותם עמד שעה ארוכה והרהר במחשבתו, ולאחר מכן אמר "מראה הודם היה כמראה זוי יקרם של אדם הראשון וזהו קודם חטא עין הדעת!"

*

יאה העדות למי שאמרה כי הרה"ק רבי נפתלי מראפשיין זי"ע היה בעצמו באותה בחינה של אדם קודם החטא, כמו דמטו משמיה דהרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע שאמר שהכיר ג' צדיקים שהיו בבחינת אדם הראשון קודם החטא וכל מה שאכלו יותר היה בזה מצוה יותר הלא המה הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיין הרה"ק רבי מאיר הלוי מאפמא בעל אור לשמים והרה"ק קלונימוס קלמן הלוי אפשטיין בעל מאור ושמש זי"ע,

*

בגליון "אהל מועד" [לעלוב] פר' כי תשא – פרה ה'תשפ"ג, הביאו מעשה נפלא אודות עדות נוספת של הרה"ק רבי נפתלי מראפשיין על הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זי"ע שאף הוא היה בבחי' זו של אדם וזהו קודם החטא.

קברו של הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק זי"ע בביה"ח העתיק בלסקו [לינסק], בביה"ח זה מנו"כ של הגה"ק רבי יואל משה אבד"ק גאליגור ולינסק, לע"ע עדיין אין ידוע איה מקום כבודו

וכך מסופר: היה הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע מספר שבשנותיו האחרונים של הרבי ר' אלימלך זי"ע בעת שהרבי הקדוש מלובלין זי"ע התגורר בעיר לאנצחוט נולד לרבי מלובלין בן ורצה לכבד את רבו הקדוש הרבי ר' אלימלך זי"ע בסנדקאות ולא ידע כיצד לכבדו, ושה לפני הרה"ק מראפשיין את הדבר שרוצה לכבד את רבם בסנדקאות, ואמר לו הרה"ק מראפשיין שלא זו בלבד שרבם הקדוש הרבי ר' אלימלך זי"ע יבוא אל הברית אלא גם הרבנית שלו תבוא אל הברית.

נסע הרה"ק מראפשיין לליזענסק אל רבו הקדוש הרבי ר' אלימלך זי"ע ואמר לו בזה הלשון: "מיין רבי. לאדנט איין זיין רעכין אויף סנדקאות" הרבי שלי (היינו הרבי מלובלין) מוזיין ומכבד את רבו (היינו הרבי ר' אלימלך) בסנדקאות. הסכים הרבי ר' אלימלך לדבר. נענה שוב הרה"ק מראפשיין ואמר: מיין רבי לאדנט איין זיין רעכין אויף קוואטער" הרבי שלי מוזיין ומכבד את רבו ב"קוואטער" והסכים הרבי ר' אלימלך לדבר

משום הסכמתו של הרבי ר' אלימלך להתכבד גם ב"קוואטער" היתה צריכה מהברתו הפתורה הרבנית הצדקנית לנסוע עמו אל הברית של בנו של הרבי מלובלין כדי להתכבד יחד עמו בכבוד ה"קוואטער" ולהגיש לפניו את הרך הנולד טרם יבוא להיכנס בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

הרבי ר' אלימלך נסע אכן יחד עם הרבנית שלו וישבו יחד בעגלתם. תלמידו הרה"ק מראפשיין הצטרף אליו בנסיעתו ומרוב פחד מנסיעתו יחד מעם רבו הקדוש עמד כל הדרך על מדריגת העגלה מבחוץ רק על רגל אחת בעוד שרגלו השנית מורמת על האוויר. וכך עמד משך כל זמן הנסיעה מרוב מורא ופחד מאימת ומורא רבו כמורא שמים, וכך נסעו יחדיו לשמחת הברית של בנו של הרבי מלובלין.

לאחר מכן התעניין הרה"ק רבי יעקב יצחק מלובלין אצל תלמידו הרה"ק רבי נפתלי מראפשיין ואמר לו, שהיות שנסע יחד עם הרבי ר' אלימלך והרבנית שלו בנסיעתם בעגלה, ובכן כיצד היו נראים בעיניו הרבי ר' אלימלך והרבנית שלו בעת ישיבתם יחד בעגלה, והשיב הרה"ק מראפשיין, שהם היו נראים בעיניו ממש כמו אדם הראשון וזהו לפני החטא. ונהנה הרבי מלובלין מאד מתשובתו ושיבחו ביותר על הדברים.

שהשמחה במעונם

נשגר בזאת ברכת מזלא טבא וגדיא יאה לידידינו היקרים

כ"ק אדמו"ר מבלאז'וב ריבאטיטש שליט"א – נ"י לאירוסי הבת בשעטו"מ ולמוז"ט

*

הרה"צ רבי מרדכי זיסקינד סג"ל לנדא שליט"א – לונדון בן רבינו מהר"ם זצוק"ל ולבנו הרה"ח ר' ישראל יצחק שליט"א – נ"י לאירוסי הנכדה / הבת בשעטו"מ ולמוז"ט

*

הר"ר חיים צבי טיגרמן הי"ו – ב"ב מחו"ר כולל "תכלת מרדכי" דראהביטש לאירוסי הבן בשעטו"מ ולמוז"ט

*

הר"ר מאיר רוזנברג הי"ו – ב"ב מחו"ר כולל "תכלת מרדכי" דראהביטש להולדת הבן בשעטו"מ ולמוז"ט

המשך – שהשמחה במעונם

נשגר בזאת ברכת מזלא טבא וגדיא יאה לידידינו היקרים

הר"ר בנימין וצלר הי"ו – ב"ב להולדת הבן בשעטו"מ ולמוז"ט

*

משפחת רומפלער הי"ו – ירושלים לאירווי הנכדה בשעטו"מ ולמוז"ט

*

בה יתן ד' וכה יוסיף שפע רב ממעון הברכות ואך טוב וחסד ירדפכם כל הימים

יו"ל ע"י מכון

"מרגניתא דרבי מאיר" דראהביטש להערות והארות – לתרומות – ולהצטרפות לרשימת התפוצה נא לפנות לדוא"ל

mdm1038@gmail.com

או למל' 0534159097

כוס תנחומים

הננו משתתפים בצער רב על פטירתה של האשה החשובה והיקרה

מרת ריינה יעקוביאם ע"ה

בזאת נשגר ברכת תנחומים לבנה החשוב ידידינו היקר הר"ר דודון הי"ו – ירושלים

ולכל המשפחה הנכבדה תחי'

היושבים בעמק הכבא

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד, שלא ישמע עוד שוד ושבר בנכולכם, ובנחמת ציון וירושלים תנחמו ושמחת עולם על ראשיכם

הפצת הגליון נדבת ידידינו היקרים משפחת רומפלער שיחי' – ירושלים

לרגל אירוסי הנכדה בשעטו"מ

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה העומדים בין פים ובין פיבשה, המקום ירחם עליהם ויציאם מצרה לרחק ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאולה השתא פעגלא ובזמן קריב ונאמר אמן